

Açık Müracaat

Fenix, Arizona-ABD, 17 Aralık 2007

Gürcistan Cumhuriyeti Devlet Başkanı

Sayın Mihail Saakaşvili

Gürcistan Cumhuriyeti Parlamento Başkanı

Sayın Nino Burcanadze

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği

Avrupa Konseyi İnsan Hakları Yüksek Komiserliği

BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği

AK Gürcistan Temsilciliği

AGİK Azınlıklar Yüksek Komiserliği

AK Parlamenterler Asamblesi

AK Bankalar Kurulu

ABD Devlet Başkanı

T.C. Cumhurbaşkanı

T.C. Washington Büyükelçiliği.

“SSCB Yönetimi Tarafından 20. yy 40’lı Yıllarında Temmuz Zoraki Olarak Gürcistan’dan Tehcir Edilmiş Kişilerine Vatana Dönmeleri Hakkında 17 Temmuz 2007’de kabul edilmiş Gürcistan Kanunu” meselenin çözümünde sadece bir adımdır. Ne yazık ki bu yasa, bizi hayal kırıklığına uğratmış olup bu şekliyle uygulanması beklenemez. Bu yasa amacına uygun değildir ve ilgili problemlerin çoğunu çözümsüz bırakmaktadır. Üstelik Gürcistan Anayasasına uymadığı gibi uluslararası hukuk ilkeleriyle de bağdaşmıyor; ayrımcı ve eksiktir, somut güvenceler vermiyor. Açık riskler taşıyor ve sonuç itibarıyla bizleri tatmin etmekten çok uzaktır. Bizce Gürcistan bu Kanunla kendi halkını, Ahıskalıları ve dünya kamuoyunu oyalamaktadır ve taahhüdünden caymaktadır.

AHISKA Türkleri, bu şekliyle yasayı kabul edemezler ve 63 yıl sonra bile olsa yurtlarına onurlu ve hukuken aklanmış olarak dönmek istiyorlar. Sadece iftardan kurtulmak istiyor, haklarımızın iadesini bekliyorlar. Ecdadımızın tarihî yurduna güvencelerle dönmek hakkımızdır. Halen Ahıska bölgesinde oturanların hakları zarar görmeden ve kimse mağdur edilmeden dönmek, Gürcistan vatandaşları olmak istiyoruz. Kimliğimizi korumak için imkân dâhilinde bir arada iskân edilmemiz gerekir.

Bu açıdan söz konusu yasanın değiştirilmesini ve uluslararası hukuk normlarına, mağdur Ahıskalıların hak ve menfaatlerine, Gürcistan’ın taahhütlerine ve evrensel insan haklarına uygun hale getirilmesini bekliyoruz. Söz konusu sürgün, Gürcistan SSC Halk Komiserleri (Bakanlar) Kurulunun Müslüman Türk nüfusun iç arazilere tahliyesi için SSCB Halk Komiserleri Bakanlar Kuruluna sunduğu 05.05.1944 tarihli istek üzerine Devlet Savunma Komitesininin 31.07.1944

tarihli 6279cc Sayılı tamamen gizli kararıyla uygulanmıştı. 1991’de gizlilikten çıkarılan bu kararda bizzat milli kimlikler (Türk, Kürt ve Hemşinli) belirtilmiş ve böylece devlet, kendi vatandaşlarına açıkça ayrımcılık yapmış, herhangi bir yargı kararı olmaksızın idarî şekilde yaklaşık 100 bin kadın, çocuk ve ihtiyarı, ayrıca 1945’te savaştan dönen askerleri toplu halde, Orta Asya’ya sürmüştür. Bu sebeple halkın adı, sürgün karârında olduğu gibi kanunda da belirtilmelidir.

Yasanın adı şöyle olmalı: Sovyet Yönetimince 1944’te Gürcistan’dan Zoraki Şekilde Sürülmüş Gürcistan Vatandaşları Olan Türk, Kürt, Hemşinlerin ve Diğer Kişilerin Haklarının İadesi ve Vatan Dönüşü Hakkında Kanun. Fikrimizce yasada şu ilkeler esas alınmalıdır:

I. Hakların iadesi

1. Sürgün, yasa dışı ve suç ilân edilecektir.
2. Sürülmüş halklar ve kişilerle onların aile efradı ve çocukları siyasi ceza uygulamalarının suçsuz kurbanları ilân edileceklerdir.
3. Bu insanların hukuken Gürcistan vatandaşları oldukları kabul edilecektir (doğum ve ikamet yerlerine bakmaksızın suçsuzluk ön kuralına ve şimdiki Gürcistan Vatandaşlık Kanununa göre).
4. Adrese yönelik malî yardımla birlikte sürülenlerin bizzat kendi eski daimî ikamet yerlerine dönmeleri sağlanacaktır..
5. Sürülenlerin, onların çocukları ve ailelerinin bütün hakları iade edilmelidir (sosyal, siyasi, hukukî vb. ayrıca isteyenlere ellerinden alınmış emlak için tazminat ödenmesi gerekir). Bu bağlamda Gürcistan, uluslararası düzeyde ilgili ülkelerin ve mirasçılarının 1944 Gürcistan, 1989 Özbekistan ve 2004-2007 Rusya’dan (Bak: Not 2) sürgünler için manevî ve mağdurların isteğine göre maddî tazminat ödenmesi konusunda girişimlerde bulunmalıdır.

Ayrıca uluslararası örgütlerle birlikte her üç sürgün araştırılacak, sebepleri, karar verenleri, uygulayanları, sorumluları ilân edilecek; hayatta olan sorumlular, uluslararası mahkemede yargılanacak, ilgili ülkeler resmî şekilde mağdurlardan özür dileyeceklerdir.

6. Çifte vatandaşlık hakkı tanınmalıdır.

7. Malî sebeplerden dolayı belirlenmiş süre içinde dönemeyen kişilerin dönüş hakları, erteleme kapsamında saklı kalacaktır (4. ve 5. şıklar).

II. Dönüşün gönüllülük esasına uygunluğu

1. Memurlar, dönenleri hukuken geçerli gerekçe göstermeksizin belirli yer ve süre açısından iskâna zorlayamazlar.

III. Ayırmıcılığın önlenmesi ve saydamlık

1. Dönmek isteyenler konusunda herhangi bir hukukî gerekçe olmaksızın ayırım yapılamaz ve olumsuz karar verilemez.. Dilekçeler, Gürcüce ve İngilizce olduğu gibi Türkçe ve Rusça olarak da kabul edilmektedir.

2. Bazı hükümler, ilgili mercilerin doğrudan keyfi yorum ve uygulamalarına imkân vermektedir. Bu sebeple dönüş süreci, şeffaflıkla yürütülecek, devlet mercilerinin keyfi uygulamaları engellenecektir.

IV. Hakları iade edilecek ve dönecek kişilerin statüsü hukuk kuralları çerçevesinde hak mağduriyeti olmaksızın belirlenmelidir

1. Dönenler, vatandaşlık aldıktan sonra teşviklerden yararlanabileceklerdir. Destek ve yardımlarda keşinti olmayacaktır.

V. Teşvikler

1. Dönen kişiler 10 yıl süreyle vergilerden muaf tutulacak ve (gönüllüler dışında) askerlik yapmayacaklardır.

VI. Sosyal güvenlik ve destekler

1. Dönenlerin sosyal güvenlikleri teminat altına alınacak ve yardımlar sağlanacaktır.

2. Yasada belirtilen halkın şimdi oturdukları yerlerde ve Gürcistan'da hukukî, idarî ve diğer baskılardan korunması, dönüş zorlanması engellenecektir.

3. Dönenlerin etnik/millî kimliklerinin, değerlerinin, inançlarının dokunulmazlığı sağlanacaktır, bu konuda baskı yapılmayacaktır.

VII. Meşruluk ve hukukun üstünlüğü

1. Kanunun adı, kurbanları ve mağdurları, SSCB belgelerinde belirtilmiş şekliyle yansıtılmalıdır. Kimin ve niçin sürüldüğü, haklarının neden iade edildiği belirtilmelidir

2. Kanun, öncelikle kurbanların haklarına, uluslararası hukuka, Gürcistan'ın taahhütlerine uygun olacak, hakları iade edilmiş ve dönen kişilere Gürcistan'ın hakları çiğnenmiş yerli nüfusu olarak azami teşvik ve maddî destek sağlanacaktır. Sürgün edilmişler, çocukları ve torunları istediklerinde onlara Gürcistan vatandaşlığı verilecektir; çünkü sürülenler Gürcistan vatandaşlığından vazgeçmemişlerdir.

3. Dönenler, kayıtsız şartsız olarak sürgün öncesindeki daimî ikamet yerlerinde iskân edileceklerdir ve bu bir öncelik olacaktır.

4. Dönenlerin, uygulama ve ihlaller konusunda dava açabilmeleri sağlanacaktır. Dönecek kişi statüsü verilmeyişi, hangi kriterlere dayandırılacaktır? Kanun, Gürcüce bilenlerin tercih edileceğini öngörerek açıkça ayırmıcılık yapmaktadır.

Ne yazık ki, 20. yy boyunca devam eden baskı ve haksızlık, bunların olumsuz sonuçları 21. yüz yılda da sürmektedir. İlgili kurumların, uluslararası kuruluşla-

rın, sivil toplum örgütleri, insan hakları kuruluşları ve vicdan sahibi herkesin, siyasi ceza ve baskı mağduru olan halkın haklarının tam şekilde iadesi için çaba harçayacağına inanıyoruz.

Notlar:

1989-2004 arasında Ahıska Türkleri problemleriyle ilgili Moskova, Taşkent, Baku, Tiflis, S. Peterburg, Rostov, Krasnodar, Viyana, Cenevre, Soçi, Kırım ve Ahıska toplantılarına katılan biri olarak aşağıdaki hususları ilâve etmek istiyorum:

1. Sürgün mağduru herkesin (hayatta olmayanlar dahil) resmî olarak hakları iade edilecektir. Dönenlerin sayısı Gürcistan'ın sağlayacağı kabul ve iskân şartlarına, Ahıskalılarının halen oturdukları ülkelerdeki istikrara ve yardım edecek ülkelerin malî desteğine, ayrıca kamuoyunun genel yaklaşımına bağlıdır.

2. Üç sürgünün de zararları için ilgili ülkelerin tazminat ödemesinden sonra ve haklarımız tam olarak iade edildikten sonra Gürcü yönetimiyle işbirliği yapabiliriz. Gürcistan, uluslararası imajını düzeltmek fırsatını iyi değerlendirmelidir.

3. 12 yıl içinde malî ve hukukî destekle hak iadesi ve geri dönüş şartı, ön görülmemiş engelleri de içermelidir. (malî desteğin kesilmesi, siyasi vb kriz). Belirli sebeplerle dönememiş olanların, teşvik dışında genel şartlarda dönebilmeleri sağlanmalıdır. Geç de olsa Gürcistan devleti gerekli yasayı çıkarmıştır. Fakat bu şartlarda sadece 2008 yılı içinde dilekçe kabulü gerçekçi bir yaklaşım değildir ve dönüş sürecinin daha çok uzayacağını dikkate almak gerekir.

4. Haklı isteklerimiz yerine getirilmezse, Gürcistan hükümeti, uluslararası yükümlülüklerini, insan haklarını, hukuk ilkelerini ihlâl ettiği için sorumlu olacaktır. Kanunda hakların iadesini vatana dönüşten, göçü sürgünden, kendi vatandaşlarını yabancılardan ayırmıyor.

5. Kabul edilmez bile olsa, herhangi bir dönüş yasaasının yürürlüğe girmesi, Fergana ve Krasnodar'da olduğu gibi şimdi oturdukları yerleri terk etmeleri ve Ahıska'ya dönmeleri için Ahıskalılara baskı yapılmasına yol açabilir. Bu yüzden yasaanın, bunları önlemesi bakımından eksiksiz olması gerekir

Gürcistan'daki zor şartları dikkate alarak beklediklerimizi dürüst ve samimî şekilde belirttik. Dönüşün, insan haklarına saygı ve demokrasi ortamında uygulanmasını istiyoruz. Millî kimliğimiz, artık spekülasyonlara alet edilmemelidir.

Saygılarla

Server TODOROV

ABD Ahıska Türkleri Dayanışma

Hareketi Koordinatörü,

Uluslararası Vatan Cemiyeti

Merkez Kurulu Üyesi ve

Krasnodar Bölge Şubesi Eski Başkanı

